

Д. РАХМАТОВА,

Қарши давлат университети мустақил тадқиқотчиси

E-mail: rahmatova.dilnavoz@mail.ru

IDEOLOGICAL STRUGGLE IS THE RESULT OF GEOCOMPETITION

Annotation

The article describes the spiritual and ideological threats and the fight against them. In addition, on the part of the author, this period of struggle was studied in stages. In particular, at the first stage - if attacks on our ideology related to the conversion of our religion and values, destruction of places of interest, destruction of religious books during the Soviet period were analyzed, then at the second stage, it is a question of the consequences of the emergence of religious illiteracy among the population, with the influence of the ideology of atheism, which was inspired for almost one century on the consciousness of the people. In addition, the article deals with the introduction of the struggle for the consequences of these threats, at the same time as the future of the nation remained under threat. That is, there have been cases such as, for their own selfish purposes, extremists lured a stratum of the population who have not fully formed the concept of religion, but accept the Ayats of Islam very easily, since they are considered Muslims in their souls. This period represented a serious threat to the state and the nation. The third stage is the period of struggle against modern threats, and in today's era of information and technology, the consequences of the spread of malicious threats through the Internet are enormous. The article discusses these dangers that pose a serious threat to the security of the state and nation, and ways to prevent them. That is, the influence of modern technologies on the security of the individual, the state and society and ways to combat them.

Keywords: spiritual threat, ideological threat, creativity and destruction, folk culture, globalization, repression, religious faith, informational attacks, ideological struggle.

МАФКУРАВИЙ КУРАШ – ГЕОРАҚОБАТ МАҲСУЛИ

Аннотация

Мақолада маънавий ва мафкуравий таҳдидлар ҳамда курашларга таъриф берилган. Ундан ташқари, ушбу курашлар даври муаллиф томонидан босқичларга бўлиб ўрғанилган. Жумладан, биринчи босқичда – шўро даврида динимиз ва қадриятларимизнинг оёқ ости қилиниши, қадамжоларимиз вайрон этилиши, диний китобларнинг йўқ қилиниши билан мафкуримизга берилган зарбалар таҳлил қилинган бўлса, иккинчи босқичда, салкам бир аср мобайнида халқимиз онгига сингдириб келинган атеистик гоя таъсирида миллат онгида диний саводсизликнинг вужудга келиши, миллат келажаги хавф остида қолган бир пайтда унинг асоратларига қарши олиб борилган курашлар хусусида сўз борган. Яъни, онгида дин тушунчаси тўлиқ шаклланмаган, бироқ ислом оятларини осонликча қабул қилган аҳоли қатламидан диний экстремик ёт гоя вакиллари заразли мақсадларда фойдаланиш ҳолатлари учради. Ушбу давр давлат ва миллат учун жиддий хавфни олиб келди. Учинчи босқич замонавий таҳдидларга қарши олиб борилаётган курашлар даври бўлиб, бугунги ахборот-технологиялари асрида интернет тармоқлари орқали тарқатиладиган хавфли иллатлар таъсири ниҳоятда кенг. Мақолада давлат ва миллат хавфсизлигига жиддий хавф солаётган ушбу иллатлар ҳамда унинг олдини олиш йўллари хусусида сўз борган. Яъни замонавий технологияларнинг шахс, давлат ва жамият хавфсизлигига таъсири ва уларга қарши кураш йўллари келтириб ўтилган.

Калит сўзлар: маънавий таҳдид, мафкуравий таҳдид, бунёдкорлик ва вайронкорлик гоялари, оммавий маданият, глобализация.

ИДЕОЛОГИЧЕСКИЕ УГРОЗЫ – ПРОДУКТ ГЕОСОПЕРНИЧЕСТВА

Аннотация

В статье описывает духовные и идеологические угрозы и борьбы против них. Кроме того, со стороны автора этот период борьбы изучался поэтапно. В частности, на первом этапе – если были проанализированы удары по нашей идеологии, связанные с поперением нашей религии и ценностями, разрушением достопримечательностей, уничтожением религиозных книг, во время советского периода, то на втором этапе – речь идет о последствий возникновение религиозной неграмотности среди населения, с оказанием влияние идеологии атеизма, которое было внушено на протяжении почти одного века на сознание народа. Кроме того, в статье идет речь о введение борьбы за последствий этих угроз, в одно время как будущее нации осталось под угрозой. То есть, встречались случае такие как, экстремисты для своих корыстных целях заманивали слой населения, у которых в сознание не полноценно сформированно понятие религия, но принимают ояты ислама очень легко так как, в душе они считаются мусульманами.

Этот период представлял серьезную угрозу государству и нации. Третий этап - это период борьбы с современными угрозами, а в сегодняшнем дне в эпохе информации и технологий последствия распространения вредоносных угроз через интернет огромны. В статье рассматриваются эти опасности, которые представляют серьезную угрозу безопасности государства и нации, и способы их предотвращения. То есть влияние современных технологий на безопасность личности, государства и общества и способы борьбы с ними.

Ключевые слова: духовная угроза, идеологическая угроза, творчество и разрушение, народная культура, глобализация, репрессии, религиозная вера, информационные атаки, идеологическая борьба.

КИРИШ

Давлатлар ўртасидаги рақобатлар моддийликка асосланади, албатта, чунки табиий ресурсларга эга бўлмаган, иқтисодий жиҳатдан қолоқ давлатлар манфаатдор қучларнинг эътиборини тортмайди. Бугунги глобаллашув жараёнида олиб бориладиган курашлар қанчалик манфаатга кўз тикмасин, қурол-яроқ билан эмас, маънавий-мафқуравий жиҳатдан олиб борилгани самарали натижа бермоқда.

Бу борада Ислоҳ Каримовнинг “Юксак маънавият – енгилмас қуч” асарида кенг тавсиф берилган. Жумладан, “Маънавиятга қарши қаратилган ҳар қандай таҳдид ўз-ўзидан мамлакат хавфсизлигини, унинг миллий манфаатларини, соғлом авлод келажagini таъминлаш йўлидаги жиддий хатарлардан бирига айланиши ва охи-роқибатда жамиятни инқирозга олиб келиши мумкин[1].

Маънавий таҳдид шахснинг тили, дини, эътиқодидан қатъи назар, уни том маънодаги эркин инсон бўлиб яшашига қарши қаратилган, унинг айнан руҳий дунёсини издан чиқариш мақсадини кўзда тутадиган мафқуравий, гоъвий ва информацион хуружлар, деб таърифланади. Маънавий таҳдид кўп, ёхуд оз бўлса-да, ҳамма замонда ҳам бўлган[2]. Бироқ бугунги куннинг маънавий таҳдида анча хавфли қўринишга кирган. Зеро, ҳеч бир замонвий техника билан унинг назоратини ушлаб туриб бўлмайди.

Мафқуравий таҳдидга келсак, муайян шахс, давлат, жамият ёки миллатнинг тинчлиги ва барқарорлигига қарши қаратилган, сиёсий конституцион тузумни заифлаштириш ҳамда бузишга йўналтирилган, жамият аъзоларининг хавфсизлиги, мафқуравий, руҳий дунёсига тажовуз қиладиган гоъвий-назарий қарашлар ва уларга асосланган амалиёт мажмуини ифодалайдиган тушунчадир. Зеро, “...бирон бир давлат ёки мамлакатда яққою-ягона мафқура ҳукмронлик қилар экан, бу жамият, бу давлат шубҳасиз инқирозга юз тутиши тарихдан маълум[3]”.

Ўзбекистон давлат сифатида шаклланибдики, маънавий-мафқуравий ҳужумлар билан курашиб келмоқда. Ушбу курашларни даврларда қуйидаги мисоллар билан талқин этишга уриндик:

Биринчи даври, Шўро ҳокимияти қаттол сиёсатининг дастлабки босқичларидан бошланиб, халқни қўрқитиш орқали, миллийлигини, ўзлигини йўқотиш, совет давлатига содиқ хизмат қиладиган манқуртларни яратишга қаратилган эди. Бунинг учун улар бор имкониятларини ишга солдилар.

Айниқса, 1920-1930 йилларда дин ва маърифатга қарши бўлган таъзйнклар остида қолган

дин арбоблари сургун этилди, отиб ўлдирилди, қамоққа олинди. Кўплаб диний китоблар ёқилиши билан тарихиймизни ёқишга уриндилар. Қадриятлар топалди, уларнинг ўрнига янги гоъларни сингдириш амаллари қаттиққўллик билан жорий этилди ва олиб борилди. Дин, маънавият ва маърифатга қарши сиёсат Ўзбекистоннинг барча худудларида ва жамиятнинг барча қатламларига бирдек олиб борилди, бироқ, биз айнан Қашқадарё мисолида келтиришни жоиз деб билдик. Бу келтирилган мисоллардан инсон кадр-киммати деган тушунчалар мутлақо йўқ эканлигини англаш мумкин. Айниқса, бу даврда маънавий барқамол, теран фикрли, дунёқараши юксак зиёли шоир ва ёзувчиларни, илм аҳлини узок ўлкаларга сургун қилиш одат тусига кириб қолган эди.

Тоғай шоир Махмон ўгли 1891 йилда Қашқадарё вилоятининг Чироқчи (қадимда Кишмиштепа дейилган) туманидаги Араббанди қишлоғида бахшилар оиласида туғилиб, 1976 йил 8 февралда вафот этган[4]. Тоғай шоир содда қишлоқ одами бўлиб, Шўро сиёсатининг тубанликларини яхши англамаганлиги боис, бошидан кўплаб қийинчиликларни ўтказди. Унинг қилган “мудҳиш айби” шунда эдики, кенг яйловда “Меккамчол” ҳақида ҳикояни бахшичилик термасида айтиб турган пайтида Шўро аскери томонидан қўлга олинди ва 1930 йилда Шимолий Қозоқистоннинг Сибирь ерлари билан чегарадош жойларига, сўнгра Новосибирск шаҳрига сургун қилинди. У 1932 йилда сургундан қочишга муваффақ бўлади. Лекин шу йилнинг ўзида бутун оила аъзолари билан оммавий равишда яна Сибирга сургун қилинди. Сибирда қўмир қонида ишлашга мажбур бўлишди. Оила аъзоларидан тўрт нафари совуқ, очлик, юпун кийим туфайли икки-уч йил ичида вафот этишди[5].

Абдулла Қадирий (Танбурий) – 1896 йилда Шаҳрисабз шаҳридаги Ҳазрати имом маҳалласида, Мирза Абдулқодир қоровулбеги оиласида таваллуд топган. Танбурий аввал Шаҳрисабз ва Қаршидаги, сўнгра Бухородаги Мир Араб мадрасаларида диний ва дунёвий билимларни олиш билан бир қаторда, ҳаттотлик маҳоратини ҳам оширди[6]. Саводхонлик даражаси юқори бўлганлиги боис, Танбурийни Амир Олимхон сарой девонига мирзалиққа қабул қилган. 1920 йилда Бухорода сиёсий вазият кескинлашди. Амирнинг мирзаси сифатида уни ҳар қадамда таъқиб этдилар. Танбурий 1928 йилда Қарши шаҳрида биринчи театр труппасини ташкил этди. 1932 йилда Танбурий томонидан ташкил этилган труппа замирида хозирги Мулла Тўйчи Тошмуҳаммедов номидаги вилоят мусикали драма театрининг подевори ҳисобланган Қарши шаҳар

театри ташкил этилади. Бу даврда хотин – кизларнинг театр сахнасига чиқиб рол ўйнаши жуда қийин масала эди. Бироқ, Қарши театрида 2 та маҳаллий хотин-қиз фаолият юритганлар ва Танбурийнинг катта “мудҳиш айби” ана шу иккала кизнинг номусини маҳаллий амалдорлардан химоя қилгани бўлди.

Коммунистик мафқуранинг яловбардорлари даҳрийликка асосланган жамиятни қуришга бўлган уринишлари, албатта, ўз самарасини бермай қўймади. Қўрқув остида қолган маҳаллий аҳоли “хато қилмаслик”ка урина бошлади.

Бироқ, Совет ҳокимиятининг миллат тақдирига шавқатсизларча чанг солиши авж олди. Айниқса, шахс ва жамият руҳиятига салбий таъсир кўрсата оладиган мудҳиш ишлар амалга оширилди.

Биринчидан, меъморий обида ва зиёратгоҳлардан гаразли мақсадларда фойдаланиш авж олди. Бунга мисол, Қарши шаҳридаги 1910 йилда қурилган Хўжа Абдулазизбой мадрасасидан[7], 1920 йилдан бошлаб Бехбудий номидаги шаҳар камокхонаси вазифасида фойдаланилган. Бу ерда “қатагон даврида” турли сабаблар билан камалган инсонларнинг жасадлари яқин қариндошларига қайтариб берилмас, ўртада лаҳм қавланган бўлиб, ўша ернинг ўзида отиб ўлдирилар эди.

“Одина” жомеъ масжиди Қарши шаҳрининг XIV асрдан кўрки бўлиб келган бу бинодан, 1938[8] йилдан Қашқадарё вилоят 5-тергов изолятори вазифасида фойдаланилган.

XVIII асрда бунёд этилган Шарофбой ва Қўргонча кишлоғи мадрасаларида кўплаб маҳаллий аҳоли фарзандлари савод чиқарганлар. Бироқ, мадраса бинолари XX асрнинг 20-30 йилларига келиб, сил, тери-таносил касалликлари диспансерига айлантирилди[9]. Аҳоли яқин ўтмишда зиё маскани сифатида фойдаланган бу жойлардан икки чақирим наридан юрак ҳовучлаб айланиб ўтадиган бўлди.

Иккинчидан, дин ва маърифатга қарши олиб борилган кураш кўплаб диний китобларнинг йўқ қилинишига олиб келди. Қатагон даврининг баттол сиёсатидан кўрқиб қолган халқнинг ўзи ҳам кўплаб диний китобларни кўрқув васвасасига тушиб ёкиб юборди. Сақлаб қолинганлари эса, маърифатли инсонлар томонидан қудуқлар, деворларнинг орасида кўмилар эди. Мана шундай қатагон даврида сақлаб қолинган “Қуръону Карим” китобининг қадимий кўлёзма нусхаси, бугунги кунда Қарши давлат университети тузилмасидаги “Қатагон қурбонлари хотираси” музейи экспозициясида сақланмоқда. Китоб Қарши туманидаги “Абу Муъйил ан-Насафий” зиёратгоҳидан топилган. XX асрнинг 20-30 йилларида диннинг қатагон этилиш даврида уни сақлаб қолиш мақсадида чармга ўраб, девор орасига қўйиб, лойсувоқ қилиб, ёпиб юборилган.

Қашқадарё вилоятининг туманлари ва кишлоқлари бўйлаб юриб, олиб борган илмий изланишларимиз давомида бундай ҳолатларнинг кўплаб гувоҳи бўлдик.

Учинчидан, дин пешволари камокка олинди, ўлдирилди ёки сургун қилинди, шавқатсиз жазоландилар. Маҳаллий аҳоли азалдан динга эътиқодли бўлганлиги боис, фарзанди касал бўлганда, бирор жойи оғриганда ҳам кишлоқ эшонига шифо истаб боришган. Кишлоқ боши бўлган эшонлар жабрдийда халқини ташлаб қўя олмаган. Бу эса уларнинг фожевий қисматига сабаб бўлган.

Тўртинчидан, 1937-1938 йиллар тарихга “катта қиргин” номи билан қирган қатагоннинг соҳли саҳифаси бўлиб, бу даврда илм-маърифат қонхиллари қатагон этилди. Булардан бири 1906 йилда Китоб вилоятининг беги Нусратулло Низомиддинов оиласида дунёга келган Омонулло Нусратуллаев. У 1922 йилда БХСР ҳукумати томонидан Германияга ўқишга жўнатилди. 1937 йил Германияда ўқиган кўплаб талабалар қаторида Омонулло Нусратуллаев ҳам турли тухматлар билан қамалади ва 1938 йилнинг 9 октябр санасида ўлимга маҳкум этилади. Фақатгина 1959 йил Омонулло Нусратуллаев бегуноҳ эканлиги исботланиб оқланди[10].

Бешинчидан, Иккинчи Жаҳон урушидан кейинги қурбонлар айни замоннинг илмли ва зиёлилари бўлган. Булар қаторида 1918 йил Қашқадарё вилояти Китоб туманида тугилган Нажмиддинхон Ҳомидов (Асирий) ҳам бўлган. Бугунги кунда ҳам кишлоқ аҳли “авлиёсифат инсон” деб таъриф бериб келаётган Нажмиддинхон кишлоқ аҳлининг дардига дармон бўлган маърифатли инсон эди. У ўз шеърларида Ўзбекистоннинг миллий истиклолини 1950 йиллардаёқ гурур билан куйлаган. У бир шеърда шундай сатрларни битишга жазм этган:

Ўқсима гамгин юрак, улкан гулистон ўлғуси,
Очилиб хар ён чечаклар, мисли бўстон ўлғуси.

Шонли куч, эркин хаёт – бирлик шиоринг
ярқираб,

Миллий байрогинг буюқликда намоён
ўлғуси[11].

Нажмиддинхон Ҳомидов 1941 йилда Иккинчи Жаҳон урушига кетиб, 1943 йилда асирликка тушиб қолади. Асирликдан қочиб, яна шўро аскарларига қўшилиб, жангни давом эттириб, галабани Берлинда нишонлади. Бироқ, уруш якунига етгач, ватан учун жон олиб-берган йигитлар “ватан хоини” деб, хибсга олинди. 1948 йил Сибирга олиб кетилиб, 1949 йилнинг ёзларида Қозогистоннинг энг об-ҳавоси ёмон бўлган нуқтаси – Қарағанда вилояти, Жезқозгон 392/1-2-жазо лагерига юборилади. У ерда Жезқозгон кўмир қонида ишлаб юрган кезида, устига йиқилган бир вагон кўмирнинг асоратидан жигари хасталаниб, шу хасталик таъсирида умрининг охиригача азобланган[12].

Олтинчидан, халқни мажбурий меҳнатга жалб этиш, айниқса, ҳатто декабрь, январь ойларига қадар мактаб ўқувчиларини ҳам пахта теримига жалб этиш Советлар сиёсатининг асосий мафқурасига айланган эди.

Изланишларимиз давомида айни “Пахта иши” билан инсонийлик ҳақ-ҳукуки топталиб, кадр-қиммати оёқости бўлган инсонлар билан суҳбатда бўлдик. Шулардан бугун кўплаб сайёҳлар оқими ташриф буюрадиган “Одина” мажмуасида 1986-1989 йилларда Совет ҳокимиятининг зулми таъсирида, даҳшатли қийноқларни бошидан кечирган юртдошларимиз ҳақида тўхталамиз. “Пахта иши” билан ётган кезларимизда 2x2 метр келадиган зах хоналарда (хужралар камерага айланттирилган) 26 тагача маҳбус ётганмиз. Шифтга яқин ерда кичик туйнук бўлиб, бу ердан кирган ҳаво 26 кишига етмас, ташқарига чиқиш мумкин эмас ва зарурий ишлар учун хонани ўзида челақ қўйилган эди” – деб, хотирлайди, Қашқадарё вилояти Китоб тумани Саросиё қишлоғида яшовчи Саидолим Низомов. Орадан йиллар ўтса-да, Совет ҳокимиятининг оғриқли ҳақоратлари етказган қалб яралари хануз битмади.

Юқорида келтириб ўтилган мисолларда шахс, давлат ва жамият онгига қаратилган маънавий-мафкуравий таҳдидлар турли йўллар билан амалга оширилганлигини кузатишимиз мумкин.

Зўравонликларга давлат сиёсати мақомини бериб, халқни қўрқувда ушлаб туриш орқали маънавиятимизга болта урилди. Узоқ муддат сингдириб борилган мафкура ва гоё ниҳоят ўз самарасини бера бошлади. Миллатимиз орасидан Совет ҳокимиятининг “Дин маънавий оғунинг бир туридир”, “Дин афиундир” деган мафкураси ортидан эргашган атеистик гоё вакиллари етишиб чиқди. Ана шундай гоё вакиллари зиёлилар орасида ҳам кўп эди.

Давлатимиз мустақилликка эришганидан сўнг ҳам шўро ҳокимияти қолдирган доғлар миллат келажигига таҳдид солишда давом этди. Албатта, бундай доғлардан тез орада қутилиш мушкул иш эди. Бироқ, мустақилликдан сўнг таҳдидлар бошқача тусга кирди ва яна хавфсизлигимизга раҳна солишни бошлади.

Бошқача айтганда, маънавий-мафкуравий курашнинг иккинчи даври бошландики, бу давлатимиз гомонидан диний гушунчаси бўлмаган, бироқ тугилганиданок “Бисмиллоҳ”, “Оллоҳ” номини эшитган, қон-қонига исломий калом сингиб кетган фуқароларни тўғри йўлдан оздиришга қаратилган ҳаракатларнинг олдини олиш учун олиб борилган курашлар эди.

Тузум таъсирида ҳар қанча таъқиқлаб қўйилган бўлмасин, “Қуръони карим” сура ва оятларини эшитган захоти, инсон руҳиятидаги сокинлик кайфиятини кузатиш мумкин.

Шу ўринда Президентимиз Ш.М.Мирзиёевнинг 2018 йил 5 январь санасида халқ депутатлар вилоят Кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида сўзлаган нутқини келтириб ўтишни жоиз билдик: “Қуръонни эшитиш, эшита олиш – юксак маънавият, маърифат. Қуръон ҳеч қачон ёмонликка даъват қилмайди. Агар Қуръони каримни эшита олсак, бу муваффақият бўлади. Элимизга нур келади[13]”. Дарҳақиқат, Қуръони карим қироатидаги илохий нола ҳар бир мусулмон

фарзандининг қонига, қалб шуурига сингиб кетганлиги боис у ўзига беихтиёр оханграбодек гортади. Буни геран англаган ёвуз фирқа вакиллари Қуръон оятларининг асл моҳиятини англаб етмаган шахсларни ўз изидан эргаштиришга киришди. Маълум маънода бу ишни уддасидан чиқдилар ҳам.

Совет мустабид даври тузумининг атеистик гоёлари асорати миллатимиз бир авлод вакиллари ва уларнинг тарбиясида улгайган фарзандлар онгида диний кемтиклик, яъни диний саводсизликни юзага келтирди.

Мустақилликдан сўнг халқимизнинг ислом динига бўлган эътиқоди ва интилишига ҳурмат билан қаралди. Бироқ, маълум даврдаги диний узилиш, албатта, ўз таъсирига эга эди. Жамиятдаги бу бурилишдан фойдаланишга уринган турли ёд гоё вакиллари учун бу ҳолат айни муддао бўлди.

Шу ўринда Президент Ислоҳ Каримовнинг «80-йилларнинг охирида мамлакатимизда ўзини «дўст», «диндош», миллатдош қилиб кўрсатиб, гўё ислом динининг софлиги учун курашга «даъват» этувчи айрим кимсалар кириб келди. Жуда «чиройли даъват»лар билан чиқиб, айрим ёшларни ўзига маҳлиё қилишга эришди ҳам. ... улар дин никоби остида ҳаракат қилаётган халқаро террорчилик ҳаракатининг бир гўдаси экани ошқора бўлди...»[14], деган фикрларини эслаш ўринлидир. Бу ўғитлар бизни нафақат огоҳликка, балки мафкуравий кураш майдонига чорлади.

Маънавий-мафкуравий курашнинг учинчи даври – бу бугунги кунда миллат келажигига раҳна солаётган замонавий таҳдидларга қарши олиб борилаётган курашлар даври.

Жаҳонда турли қўринишда акс этиб келаётган урушларнинг аксарияти реактив кучга эга информацион урушлар бўлиб, ушбу урушларнинг олди олинмаса, радиактив кучдаги ядровий урушларга айланиб кетиш эҳтимоли йўқ эмас. Бундай вазиятда нотинчлик ва беқарорликни қўзғаш, уруш оловини ёқиш, жанжал-тўполон қўтариш, қўзғолон ва галаёнга ундашдан манфаатдор кучлар ҳам борлиги сир эмас. Тинчлик ва уруш орасидаги муносабат эзгулик ва ёвузлик орасидаги кураш каби азалий ва абадий бўлиб туюлади. Мана шундай зиддиятнинг алоҳида олинган бир инсонга хос ички психологик механизми Ўзбекистоннинг биринчи Президенти Ислоҳ Каримов томонидан “Тафаккур” журнаliga берилган интервьюда (1998) чуқур фалсафий таҳлил қилинган эди. “Менинг назаримда, - деб таъкидлаган эди И.Каримов, - одамнинг қалбида иккита куч – бунёдкорлик ва вайронкорлик ҳаммиса ўзаро курашади. Афсус билан таъкидлашимиз лозим: тарих тажрибаси шундан далолат берадики, инсон табиатидаги инсонийликдан кўра ваҳшийлик, ур-йиқит инстинктлари, яъни хатти-ҳаракатларини қўзғатиб юбориш осонроқ”[15].

Ахборот хуружлари давлатнинг ички хавфсизлигига жиддий таҳдид ўтказди. Замонавий дунёда ахборот шахс, давлат ва жамият ҳаётида муҳим ўринни эгаллайди. Интернетга гармоқларига кириш инсонлар ахборотлашувини кучайтириб

юборди. Бироқ, ахборот хавфсизликка катта хавф соладиган манипуляция воситаси сифатида иштирок этмайди.

Хулоса қилиб шунини айтмоқчимизки, ҳар қандай маънавий-мафкуравий ҳуружларга қарши жамият аъзоларининг миллий мафкурасини

мустахкамлаш, маданий савиясини тинимсиз ошириш, маънавийли комил инсонларни тарбиялаш, фуқароларнинг китобхонлик ёки газетхонлик кўникмалари янада ортишига хизмат қиладиган ахборот таъсирларини кўчайтириш орқали эришиш имкони мавжуд.

АДАБИЁТЛАР

1. Каримов И. А. Юксак маънавият енгилмас куч. Тошкент. “Маънавият”-2008 й. 12 -бет
2. Ҳайтов Ў. ЎзМТДП фракцияси аъзоси. Ҳазрати инсон тафаккурини ўзида жо этган асар. 31/01/2018 <http://milliytiklanish.uz/archives/2206>
3. Каримов И.А. Миллий мафкура – давлатимиз ва жамиятимиз қурилишида биз учун руҳий-маънавий куч-қувват манбаи. – Озод ва обод ватан, эркин ва фаровон ҳаёт – пировард мақсадимиз. Т.Ўзбекистон, 2000. Б.449
4. Кенгбоев Н., Кенгбоев О. “Шомурод шоир” Т.: “Янги аср авлоди” 2009, Б-8.
5. Кенгбоев Н., Кенгбоев О. “Шомурод шоир” Т.: “Янги аср авлоди” 2009, Б-12
6. Ашурова Ш. Ижод – илоҳий неъмат/Маънавият жавоҳири. Т.: “Янги аср авлоди”-2015, Б.281
7. Насриддинов Қ., Хўжайров Ў. Қарши шахрининг меъморий ёдгорликлари. Т.: “Янги аср авлоди”-2011, Б.-30
8. Насриддинов Қ. Дала ёзувлари Жалилов Исом/ Қарши қалъаси. Қарши. “Насаф”-2006, Б.108
9. Файзуллаев Ҳ. Сабр билан енгдим ўлимни. Тошкент. 2008, Б.88
10. Ирзаев Б. Ўзбек ёшлари ва хорижий таълим. Т.: “Академ” 2018, Б.31
11. Фақирий И., Ҳомидов Н. Авлодлар баёзи. Т.:”А.Қодирий номидаги халқ мероси” нашриёти.
12. Ҳомидов А., Ҳомидова М. Асрга тенгдош хотиралар. Т.: Мутоз сўз. 2016, Б.9-10
13. Azon.uz/06.01.2018.
14. Каримов И.А. «Донишманд халқимизнинг мустахкам иродасига ишонаман». «Fidokor» газетаси муҳбири саволларига жавоблари.// Fidokor, 2000 йил 8 июнь
15. Каримов И.А. “Жамиятимиз мафкураси халқни – халқ, миллатни миллат қилишга хизмат этсин!”, “Тафаккур” журналига берилган интервью. 1998 й. № 3.